

Udviklingsplan
for
Specialområde Autisme
2018

Fakta om Specialområde Autisme

Specialområde Autisme er i dag blandt de største specialområder under psykiatri og socialområdet i Region Midtjylland. Specialområdet har afdelinger i Hinnerup, Hedensted, Horsens, Tørring, Silkeborg, Viborg, Skals, Thorning og Randers.

Specialområde Autismes målgruppe er voksne borgere med Autisme Spektrum Forstyrrelser, som ofte har yderligere udfordringer i form af psykiatriske diagnoser. Det er kendetegnende for borgere med disse forstyrrelser, at de har begrænsning af evnen til socialt samspil og kommunikation samt begrænsning af adfærd, fantasi og interesserer. Samtidig er der store individuelle forskelle, idet intellektuelle og følelsesmæssige færdigheder er meget forskellige, hvorfor behovet for støtte spænder vidt.

Med sine ca. 300 borgere fordelt på 25 afdelinger danner Specialområde Autisme rammen om en bred og højt specialiseret vifte af tilbud til voksne med autisme. Tilbud, som dækker beskyttet beskæftigelse, aktivitet og samvær (§§ 103-104), bostøtte (§§ 83-87) og midlertidige samt længerevarende botilbud (§§ 107-108).

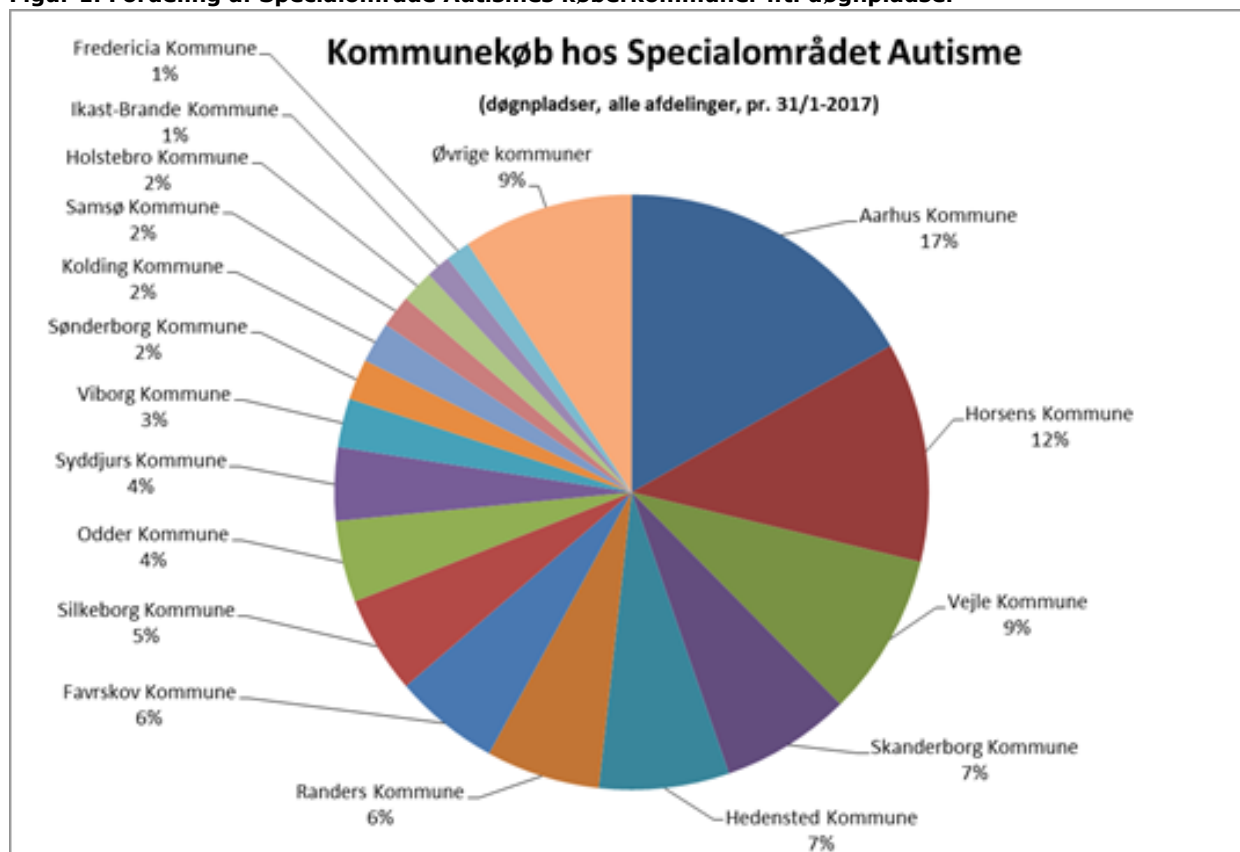
Specialområde Autisme driver ligeledes undervisnings- og konsulentenheden Autismefokus. Autismefokus tilbyder undervisning og rådgivning til specialområdet medarbejdere, til kommuner, regioner og andre med det formål at udbrede viden og derved kvalificere indsatsen over for mennesker med autisme. Autismefokus er VISO leverandør. I 2016 beløb VISO-aktiviteten sig til ca. 2,8 mio. kr.

Der henvises i øvrigt til hjemmesiden: <http://www.sau.rm.dk/>

Specialområde Autisme samarbejder med et stort antal køberkommuner. En stor del af kommunerne i Region Midtjylland er aftagere af pladser i Specialområde Autisme. Derudover samarbejder Specialområde Autisme med flere kommuner uden for Region Midtjylland, jf. figur 1.

Omsætningen i Specialområde Autisme er på baggrund af normeringen for 2017 budgetteret til ca. 193 mio. kr.

Figur 1. Fordeling af Specialområde Autismes køberkommuner ift. døgnpladser

Beskrivelse af udviklingen i Specialområde Autisme i 2016 og 2017

Specialområde Autisme er i vækst og har i de senere år oplevet stigende efterspørgsel efter flere og stadig mere specialiserede tilbud til voksne med autisme. Specialområdet befinder sig i en stærk udvikling, såvel organisatorisk som fagligt, hvorved der løbende kan ske en tilpasning til den stigende efterspørgsel, og så det er muligt at imødekomme ønsker om mere individualiserede tilbud til målgruppen.

Tilgangen af flere og mere støttekrævende borgere i Specialområde Autisme har over de senere år ført til etableringen af en række nye afdelinger, der henvender sig til hver sin specifikke målgruppe inden for autismspektret. Der er et løbende fokus på at tilpasse organisationen til efterspørgslen både med hensyn til kapacitet og kvalitet.

Aktuelt opleves der stor efterspørgsel efter tilbud i regi af Specialområde Autisme.

Sideløbende med den organisatoriske udvikling arbejdes der på at sikre specialområdets ansatte et højt fagligt niveau og et fælles grundlag gennem løbende kompetenceudvikling. Således underviser Autismefokus alle specialområdets medarbejdere i viden om Autisme Spektrum Forstyrrelser. Dette foregår ved obligatorisk deltagelse i "Autismepiloten", som er en basisuddannelse til fagpersoner, der arbejder med voksne med autisme.

Herudover er der et kontinuerligt fokus på medarbejdernes daglige kompetenceudvikling i form af vejledning, undervisning og rådgivning i autisme og forskellige former for komorbiditet.

Fokus og udviklingsmål for 2018

I Specialområde Autisme er kerneopgaven "*at tilbyde og videreudvikle de mest optimale rammer for trivsel, udvikling og forandring til voksne med autisme*". Som led heri er det en ambition at fastholde og videreudvikle et stærkt fagligt niveau, at kunne prioritere både bredde og specialisering og derigennem at være en attraktiv samarbejdspartner for kommunerne.

For at nå denne målsætning i en tid præget af stigende og mere kompleks efterspørgsel har Specialområde Autisme igangsat en række udviklingstiltag.

Strategi for forskning og udvikling

Specialområde Autisme udarbejdede i 2016 en strategi for forskning og udvikling i specialområdet. Strategien udgør et fundament for praksisnær forskning, der kan bidrage til udvikling og validering af faglige metoder og styrke vidensgrundlaget for det socialfaglige arbejde.

Succeskriteriet for strategien er, at Specialområde Autisme på sigt har fået bedre viden og mere effektive metoder i det socialfaglige arbejde; at den nye viden bæres frem til handling af den fagligt nysgerrige kultur i organisationen, og at resultaterne bidrager til mest mulig trivsel og udvikling og dermed progression hos borgeren.

Strategien revideres i 2018.

Udviklingsprojekter i gang

Overordnet set arbejder vi på flere måder med at udvikle muligheder for, hvordan autistiske mennesker kan leve i og være en del af det omgivende samfund – på de vilkår der er mulige afhængigt af deres funktionsniveau. Vi kalder det at leve "side om side".

Tankegangen er i tråd med kommunernes opmærksomhed på, at flest mulige borgere bliver parate til og kan fastholde tilknytning til uddannelse og arbejdsmarked. Ikke mindst i en tid hvor flere og flere borgere har behov for specialpædagogisk støtte, er det vigtigt at have øje for borgernes ressourcer – også de borgere, der har forskellige funktionsvanskeligheder.

At flest mulige borgere bliver i stand til at bidrage med sine ressourcer er til gavn for både borgeren selv og for samfundsøkonomien.

Aktuelt ser vi et behov for at udvikle ny viden på særligt tre områder: (1) Kvinder med autisme og spiseforstyrrelser, (2) Sociale veje og vildveje med og 3) Den gode søvn.

Specialområdet beskæftigelses- og uddannelses tilbud videreudvikles med fokus på at imødekomme kommunernes ønske om at kunne hjælpe deres borgere til uddannelses- og beskæftigelsesparathed.

Som eksempler på konkrete tiltag ift. "side om side"-tankegangen er vi i gang med at udvikle et højskolelignende tilbud til normalt- til højtbegavede unge voksne med autisme, som pga. autismen har vanskeligt ved uddannelse og tilknytning til arbejdsmarked, ligesom vi

fortsætter arbejdet med at udvikle muligheder for at bo "side om side" med det omkringliggende samfund (AT Home-boliger).

Derudover fortsætter vi videreudviklingen af Fase-modellen, Autismepiloten (udbygget i 2017 med en overbygning og en Autismepilot målrettet skoleområdet), resultatdokumentation, Shareplan og af arbejdet med rekruttering og kompetenceudvikling.

Kvinder med autisme og spiseforstyrrelser

Forskningsmæssigt er der identificeret en sammenhæng mellem autisme og spiseforstyrrelse. I Specialområde Autisme genkender vi sammenhængen og de udfordringer, der kan være forbundet med netop denne kombination af diagnoser. Derfor har vi i 2016-2017 gennemført et større vidensprojekt, som belyser tre hovedspørgsmål: (1) Hvilken eksisterende viden findes om kombinationen af autisme og spiseforstyrrelser? (2) Hvordan identificerer man denne målgruppe? (3) Hvilke problemstillinger er særlige for kvinder med autisme og spiseforstyrrelser?

Det er vores mål, at projektet vil generere viden, der kommer målgruppen direkte til gavn. Derfor arbejdes der i 2018 målrettet med formidling af resultater både internt og eksternt.

Sociale veje og "vildveje"

En del af de unge voksne, der indskrives i Specialområde Autismes bo- eller beskæftigelsestilbud har gjort sig så negative erfaringer i forskellige sociale sammenhænge, at de ikke ønsker eller magter at være en del af det sociale liv. En del af disse borgere er trods normalt eller højt begavelsesniveau faldet ud af uddannelsessystem eller arbejdsmarked.

Vi har etableret et undersøgende projekt til at kaste lys over, hvad der er udslagsgivende for, at borgeren kommer på "vildvejen", og hvordan vi bedst kan understøtte "vejene" i det sociale, så borgeren i videst muligt omfang kan være en del af det omgivende samfund. Vi vil gerne etablere viden om, hvad det er muligt at lære for at kunne navigere i det sociale rum – en hel del kan læres, så borgere, der lever med disse udfordringer får lettere ved at leve "side om side" i samfundet.

Projektet er indledt i 2017 og forventes at fortsætte gennem 2018.

Den gode søvn

Mellem 40 % og 80 % af mennesker med autisme oplever søvnproblemer. En lav søvnkvalitet påvirker vores helbred negativt og er en bremseklo for udvikling og trivsel. Derfor har Specialområde Autisme iværksat et ambitiøst projekt, som dels skal styrke medarbejdernes viden om søvnproblemer hos borgere med autisme og dels skal bidrage til ny viden på området.

Formålet er, at flere borgere i Specialområde Autisme skal opnå bedre søvn og derigennem styrket trivsel og livskvalitet – og derved får lettere ved at blive motiverede til uddannelse og beskæftigelse.

Projektet er påbegyndt i 2017 og forventes at fortsætte i 2018 og 2019.

Videreudvikling af uddannelses- og beskæftigelsestilbud

Inklusion på arbejdsmarkedet og i uddannelsessystemet er et vigtigt element i at have et godt liv. For borgere med handicap, såvel som for andre, er tilknytning til arbejdsmarkedet en betydningsfuld faktor, som fremmer livskvaliteten.

Specialområde Autisme videreudvikler derfor kontinuerligt vores uddannelses- og beskæftigelsestilbud så vi har netop den vifte af tilbud, der skal til for at understøtte borgernes tilknytning til uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet

Højskolelignende tilbud

I Specialområde Autisme oplever vi en stigende efterspørgsel på tidsbegrænsede tilbud målrettet normalt- til højtbegavede unge voksne med autisme.

Denne målgruppe har typisk flere ressourcer end de autistiske borgere, der tilbydes traditionel støtte i form af fx botilbud. Ikke desto mindre har de en række udfordringer, der kan vanskeliggøre selvstændig livsførelse, og som medfører en risiko for, at de ender i mistrivsel og isolation. Samtidig ved vi, at denne gruppe borgere i høj grad motiveres af deres særinteresser.

Vi ønsker derfor at etablere et højskolelignende tilbud, der gennem undervisning i bl.a. højmotiverende emner kan være med til at afhjælpe isolation samt øge de unges motivation for og parathed til uddannelse og arbejdsmarked. Arbejdet med tilbudstypen fortsættes i 2018.

AT Home-boliger

Specialområde Autisme deltager i Europæisk Kulturhovedstad 2017 med AT Home-boligkonceptet og bidrager dermed til at sætte fokus på behovet for nytænkning ift. boformer til mennesker med særlige behov.

Gennem kulturhovedstadsåret afholder specialområdet flere arrangementer med fokus på understøttende arkitektur og det rummelige samfund - at bo side om side. AT Home-konceptet blev videreudviklet dels gennem et samarbejde med Arkitektskolen Aarhus og dels ved, at boligkonceptet var udvalgt som et af projekterne i RISING Architecture Week.

Det nye boligkoncept er et supplement til specialområdets eksisterende boliger og er et element i det overordnede arbejde med at tilpasse organisationen til den oplevede efterspørgsel. AT Home-boligerne både forbedrer specialområdets responstid overfor kommunerne og bidrager til en mere optimal kapacitetsudnyttelse og dermed omkostningseffektivisering. Derfor vil konceptet også fremover blive anvendt som en af flere mulige boformer.

Fasemodellen

Formålet med Fasemodellen er at tilbyde rammer, hvori unge mennesker med autisme udvikler kompetencer og selvstændighed, så de på sigt kan flytte i egen bolig med kommunal bostøtte. Fasemodellen tilbyder en specialiseret og udviklingsorienteret helhedsindsats, der tager udgangspunkt i den enkelte borgers forudsætninger, drømme og motivation. Derudover har Fasemodellen tre særlige indsatsområder: Robusthed, selvforståelse og medborgerskab. Fasemodellen er implementeret på vores botilbud Kildegade i Horsens.

I perioden 2016-2020 foretager Metodecentret en evaluering af Fasemodellen, hvor formålet er:

- At dokumentere, hvilke effekter Fasemodellen har for borgernes sociale, psykiske samt beskæftigelsesmæssige- og uddannelsesmæssige livssituation.
- At dokumentere, hvilke økonomiske effekter Fasemodellen har for kommunerne.

- At undersøge, hvordan centrale elementer i Fasemodellen virker med særligt fokus på overgange mellem faserne og samarbejdet mellem region og kommune.

Som led i evalueringen modtager Specialområde Autisme 10 halvårlige feedback-notater, som understøtter det videre arbejde med udvikling af Fasemodellen, som dermed fortsætter frem til 2020.

Autismepilot - overbygning

Autismepiloten er en basisuddannelse med fokus på grundlæggende autismeviden og -forståelse. I 2017 er der udviklet en overbygning til Autismepiloten, der bygger videre på den grundviden, medarbejderne i specialområdet samt eksterne kursister har fået på Autismepiloten. Overbygningen skal bl.a. imødekomme et behov for opkvalificering i forhold til autisme og komorbiditet som fx udviklingshæmning, angst, depression, selvskade og spiseforstyrrelser. Det første undervisningsforløb er påbegyndt ultimo 2017 og fortsætter ind i 2018.

Autismepilot - målrettet børn

I Specialområde Autisme modtager vi et stigende antal henvendelser fra skoler, der ønsker at give deres medarbejdere en Autismepilotuddannelse. I løbet af 2016 og 2017 har vi derfor videreudviklet vores basisuddannelse, Autismepiloten, så vi fra efteråret 2017 tilbyder en uddannelse, der er målrettet professionelle, der samarbejder med børn og unge med autisme. Udviklingen er sket i samarbejde med en større specialskole for målgruppen, og tager udgangspunkt i den nuværende Autismepilots indhold, struktur og fokus på praksisimplementering.

Resultatdokumentation

I Specialområde Autisme vil vi være skarpe på forholdet mellem indsats og resultat. Vi har derfor i perioden 2015-2017 arbejdet målrettet med udvikling og implementering af en fælles model for resultatdokumentation. Arbejdet med resultatdokumentation skal understøtte en målrettet og reflektiv pædagogisk indsats til gavn for borgerne og for den faglige udvikling i specialområdet som helhed.

Alle medarbejdere har deltaget i et fire-dages seminar i resultatdokumentation, og modellen er i foråret 2017 implementeret på alle bo- og beskæftigelsestilbud. I 2018 fortætter arbejdet med resultatdokumentation i form af evaluering og eventuelle tilpasninger af modellen.

SharePlan

SharePlan er et digitalt arbejds- og støtteredskab til gavn for både borgere, pårørende og medarbejdere. I takt med indtoget af flere digitale værktøjer på det sociale område er der et stigende behov for systematisering og samling af værktøjerne.

SharePlan indeholder netop muligheden for at samle en række af de digitale værktøjer. Dermed virker SharePlan både som et støtteværktøj for borgerne, et planlægningsværktøj for medarbejderne og et informationsværktøj på afdelingerne. Konkret tilbyder SharePlan et smartere alternativ til whiteboards og ringbind gennem en brugervenlig og mobil it-plattform. Derudover muliggør SharePlan, at personalets planlægning kan interagere med borgernes dagsprogrammer og afdelingernes infoskærme.

Projektet er under fortsat udvikling, og implementeringen på specialområdets afdelinger fortsætter fremadrettet med løbende undervisning, feedback og videreudvikling.